

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej D. n. 120—
za pol leta " " " " 60—
za četrt leta " " " " 30—
za en mesec " " " " 10—
za inozemstvo:
za celo leto " " " " D. n. 26—
za pol leta " " " " " " 13—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " " D. n. 13—
v inozemstvu " " " " " " 33—
Posamna štev. 75 par.

Gene inseratom:
Enostopna petina vrsta mali
oglasil po K 4— in K 6—,
veliki oglasil nad 45 mm vi-
šine po K 8—, pozlana id.
po K 12—.
Pri večjem naročilu popust.
Izba je vsak dan izvenredni
ponedeljki in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKSZ.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 5/III.
Ko opisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. tel. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 348 za oglašje.
zagreb. 9.011, sarajev. 7583, praški. in dunaj. 24.797

Obnovitev Turčije.

Velikansko vprašanje se je odprlo pred Evropo. Angorska republika pod vodstvom Gazi Kemal paše je z bliskovitim sunkom, bogato založena z orožjem iz Rusije recte Nemčije, vrgla Grke iz Male Azije, in stoji pred vrati Carigrada, kate-rega stražijo oddelki velike antante. Ves ogromni muslimanski svet od Balkana do Indije na eni in Maroka na drugi strani se veseli te zmage in jo po pravici smatra za vpostavitve kalifata — seveda na novih iz Evrope prevzetih načelih politične enakopravnosti in demokratizma. Nas se to vprašanje tudi tiče in sicer še zelo, ker gre za posest Carigrada, Trakije, za važne teritorialne izpremembe na Balkanu, ki bodo razburkale vse stare nacionalne strasti in zopet zbudile k življenju deloma upravičene, deloma neupravičene aspiracije; tako naše kakor naših sosedov.

To vprašanje je pa tem bolj nevarno, ker so z zmago kemalistov, kateri danes moralno predstavljajo ves islam, prizadeti interesi vseh svetovnih držav. Anglija, ki je ves čas podpirala Grke, kateri naj bi služili kot protiutež zoper angorsko republiko, stoji zdaj pred popolnim položajem svoje politike in vidi ogrožen Carigrad, morske ožine, Mezopotamijo, Arabijo in — Indijo. Francija in Italija pa se kemalističnih zmag očitno veselita; Italija zato, ker je uničena Grčija kot resen konkurent v sredozemskem morju; Francija, ker meni, da oslabitev angleškega vpliva v Orientu pomeni ojačanje francoskega in ker smatra, da je Turčija v Evropi, to je v Carigradu, manj škodljiva nego če ruje v Mali Aziji. Mogoče je ta račun pravičen, mogoče da ni; za enkrat so zavezniki glede rešitve tega vprašanja precej neudini.

Za Kemalom na stoji Trockij, ki dobro ve, kakšen udarec prizadene Angliji, ako bi morske ožine ne stale več pod njeno kontrolo in ako bi se muslimanske dežele, ki obkrožajo Indijo, znebile angleškega varuštva in vpliva.

Bilo bi neumestno dati v tem momentu kakšne konkretne nasvete, ko je vprašanje tako zapleteno in kočljivo. Na vsak način morajo naši državniki napeti vse sile, da pripomorejo k mirni rešitvi vprašanja.

Menimo, da se bo, ako nastopi velika antanta solidarno in solidarno z njo mala antanta, vprašanje dalo rešiti mirnim potom, naj se potem status quo na Balkanu obrani ali pa spremeni. Zednja poročila tako iz Londona kakor iz Pariza kažejo namreč, da Anglija in Francija uvidevata nujno potrebo polnega sporazuma. Kar se nas tiče, je dobro, da je naša zunanja politika pod Ninčičem v dosti dobrih rokah in da imamo v Češko-slovaški dobrega svetovalca. Vojnega zapletka se je treba na vsak način izogniti, to je pač soglasno in enodušno mnenje vsega ljudstva.

Država in šola.

Pri nas smo vajeni smatrati še iz avstrijskih časov državo za nekega polboga, za neko višje bitje, ki bdi nad nami in nas čuva in varuje ne vsega zla, ampak navadno tudi vsega dobrega. Država je začetek in konec vsega, ona je neko nadnaravno bitje, pred katerim moramo ležati vsi vsaj na kolenih.

Tako naziranje je še danes pri nas običajno. Je pa do skrajnosti nedemokratično in nepravilno.

Država ni nič več in nič manj kakor ena izmed organizacijskih oblik človeške družbe. Družba pa smo mi sami, smo mi ljudje, torej smo tudi država mi sami; torej nekaj zelo naravnega in navadnega in nič nadčloveškega.

V tako veliki organizaciji ljudi pa ne morejo biti vsi ljudje v vseh vprašanjih ene misli in enega duha, ampak imajo razni ljudje in razne skupine ljudi o različnih predmetih različna mnenja.

Ker pa »država« ni noben malik, ampak je le skupina v gotove svrhe organiziranih ljudi, zato država absolutno nima pravice, da mnenja, ki se od mišljenja slučajne večine razlikujejo, v imenu »države« avtoritetno zatira, ampak mora dati tudi manjšinskim naziranjem pravo, da se po

možnosti uveljavijo. V tem ravno obstoji moderna demokratična država.

Ta razlika v pojmovanju o »absolutnosti« državne moči in prave demokratične države se zlasti kaže v šolskem vprašanju.

Mi, ki še vedno plavamo v starih jožefinskih nazorih o državni vsemočnosti, radi mislimo, da se moramo klanjati državni absolutnosti tudi glede šole in vzgoje.

Na Angleškem so pa drugačnega mnenja. Pravijo, da je Anglija tudi država in sicer zelo moderna država. Pa vendar tam v šolskem vprašanju ne smatrajo države za absolutnega gospodarja, ampak ljudi, v prvi vrsti starše.

Te dni je v angleškem parlamentu ob uzakonjenju enakopravnosti katoliških šol z ostalimi izpregovoril minister za prosveto Fisher sledeče besede:

»Katoličani so bili po naši dosedanji zakonodaji vedno zapostavljeni v šolskem vprašanju. Oni plačujejo davke, iz katerih se krijejo stroški za višjo šolsko izobrazbo, ne dobivajo pa nikake podpore za svoje šole kakor protestanti. Te razmere kriče po izpremembi: Katoliške šole morajo dobivati iste podpore od države kakor protestantske. Poleg tega morajo biti katoli-

ške šole popolnoma svobodne in proste vseh ovir in vsakega državnega jerojstva.«

Kaj je hotel reči s temi besedami angleški minister? Po naših mislih sledeče: »Država ni neomejen gospodar nad šolstvom, ampak gospodar nad šolstvom so socialne (narodne, verske etc.) skupine, za katere je šola tu. Vsaka taka socialna skupina ima pravico do svojega šolstva v svojem duhu in če ta socialna skupina plačuje svoje prispevke za splošno šolstvo, ima tudi polno pravico zahtevati za vzdrževanje svojega šolstva primeren prispevek. Ali pa naj bodo razne socialne skupine popolnoma neodvisne in naj si plačujejo svoje šolstvo same!«

In to je, kar hočemo tudi mi, slovenski katoliški starši: Dokler bomo mi plačevali svoje davke v skupno državno blagajno, odkoder se krijejo tudi izdatki za naše šolstvo, bo naša šola in duh, ki naj vlada v naši šoli, tak, kakor ga bomo komandirali mi, starši, ne pa neka nebulozna jožefinska vsemočna država. Ali pa si bomo plačevali svoje šole sami in v njih tudi neomejeno vladali.«

Z drugimi besedami: Za svoj denar bomo imeli mi svojo šolo, dr. Zerjav naj si pa plačuje svojo, če ima kaj.

Zveza med Rusijo in Turčijo.

London, 12. sept. Po semkaj došlih poročilih je ruska sovjetska vlada poslala angorski turški vladi zaradi zmag nad Grki čestitke, v katerih naglašajo, da je sedaj pot v Carigrad prosta. Črno morje je zo-

pet postalo rusko-turško, kar bo pospešilo sodelovanje vlad obeh prijateljskih držav. Imperialistične velesile bodo našle enotno fronto od Vzhodnega morja do Indijskega oceana.

Poljsko-romunska vojaška zveza.

Varšava, 12. sept. (Izv.) Predsednik poljske republike Pilsudski je v spremstvu zunanje ministra ter več vojaških dostojanstvenikov odpotoval v Bukarešto. Var-

šavski listi naglašajo veliko politično važnost tega obiska, ki pomeni, da se bo osnovala poljsko-romunska vojaška zveza.

Kemalisti hočejo vojno nadaljevati na Balkanu?

London, 12. sept. (Izv.) »Daily News« poročajo iz Aten, da vse kaže na to, da nameravajo kemalisti vojno nadaljevati na Balkanu. Z ozirom na vesti, da se na-

merava sultan odpovedati na korist prestolonasledniku, sodijo, da se bo ustvarila unija med Carigradom in Angoro.

Demokratska stranka in zagrebški kongres.

Belgrad, 12. sept. (Izv.) V demokratskem klubu so samostalci odločno proti Svetozarju Pribičeviću, ki ruje proti onim članom demokratskega kluba, ki so se udeležili zagrebškega kongresa. Pribičević bi sam rad ostal načelnik stranke, česar pa samostalci nikakor ne bodo dopustili.

Belgrad, 12. sept. (Izv.) Iz pisave »Epohe«, »Pravde« in »Preporoda« se jasno vidi, da je razkol v demokratski stranki neizbežen. Vsled krize v demokratski stran-

ki, bo prišlo tudi do krize v vladi. »Preporod« prinaša izjavo Pribičevića, kateri hudo napada člane demokratskega kluba, ki so se udeležili zagrebškega kongresa.

Belgrad, 12. sept. (Izv.) Davidović je izjavil uredniku belgrajske »Pravde«, da sedaj še le vidi kako prav je storil, da je šel na kongres intelektualcev v Zagreb. Davidović je obljubil, da bo v par dneh podal o tem obširno izjavo.

Anglija hoče braniti Carigrad.

Malta, 12. (Izv.) Dve bateriji artiljerije sta dobili povelje, da morata biti pripravljene za odhod v Carigrad.

Orientalna konferenca nepotrebna?

London, 12. (Izv.) Angleška vlada je sporočila francoski vladi, da je vsled padca Smirne konferenca za orientalsko vprašanje nepotrebna.

Parlament sklican.

Belgrad, 12. sept. (Izv.) Predsednik narodne skupščine dr. Ribar je sklical prihodnjo sejo skupščine na 10. oktober. Zakonodajni odbor se sestane 1. oktobra.

ZA POMOČ PO SUŠI OŠKODOVANIM DEŽELAM.

Belgrad, 12. set. (Izv.) Danes je poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Janko Šimrak poslal na ministra za socialno politiko in ministra za kmetijstvo interpelacijo, v kateri opisuje težke gospodarske razmere v Hercegovini, Dalmaciji in gornji Hrvatski, ki so nastale vsled hude letošnje suše. Interpelant zahteva, naj vlada stori pravočasno odločne korake, da se prepreči katastrofa, ki preti ljudstvu v omenjenih deželah.

Avstrijsko vprašanje.

Zeneva, 12. sept. (Izv.) »Journal de Geneve« poroča iz Berna, da je imel zvezni svet sejo, na kateri je zvezni svetovalec Motta poročal o avstrijskem vprašanju. Zvezni svet je sklenil pozvati curiškega finančnega strokovnjaka dr. Julija Freya, da sestavi tozadevni finančni komite. — Zvezni svet še ni odgovoril na prošnjo Avstrije za pomoč, ker noče v tem oziru prvačiti. Počakal bo, kaj bodo rekly druge države.

Zeneva, 12. sept. (Izv.) Petčlanski odbor za avstrijsko vprašanje je imel danes pod predsedstvom Balfourja sejo, na kateri je razpravljal o poročilu finančnega odbora. Avstrijski zunanji minister dr. Grünberger je večkrat posegel v debato. Da bo šlo delo hitreje naprej, je odbor sklenil, da se finančni odbor razdeli v tri podkomisije, ki bodo zborovale vsak dan dopoldne in popoldne. V četrtek se bo zopet vršila seja petčlanskega odbora.

Italija in rešitev Avstrije.

Rim, 12. (Izv.) V seji ministrskega sveta je poročal zunanji minister Schanzer o smernicah, ki jih mora Italija imeti pri reševanju avstrijskega vprašanja. Schanzer je povdarjal, da se mora Avstriji obraniti njena integriteta v istem obsegu, ka-

kor je zagotovljena v sent-germainski pogodbi. To nedotakljivost morajo varovati vse velesile in vse države, ki so to pogodbo podpisale. Zato pa je treba Avstriji pomagati s kreditom 15 milijonov funtov sterlingov. V tem slučaju bodo velesile in tudi vse države male antante, ki bodo pri rešitvi Avstrije udeležene, morale izvajati nad Avstrijo gospodarsko kontrolo, da se prepreči slabo gospodarstvo. Če v družbi narodov to stališče ne bo prodrlo in če se sploh ponesrečijo reševalni načrti družbe narodov, bo morala Italija misliti na druge možnosti.

Milan, 12. (Izv.) »Corriere della Sera« prinaša spomenico marchesa Imperiale, ki se peča z vprašanjem, kako rešiti Avstrijo. Avstrijsko vprašanje je treba reševati v treh smereh: Finančno, gospodarsko in notranjepolitično. Najtežje je finančno vprašanje, ki pa se bo dalo olajšati z gospodarskimi odredbami. Italija je mnenja, naj se v Porto Rose storjeni sklepi izvedejo. Imperiale predlaga, naj se finančna pomoč Avstriji olajša na ta način, da se uvede nova valuta, da se začne sistem varčevanja in da se zvišajo davčni dohodki. Mednarodna komisija pa mora imeti nadzorstvo nad celotno upravo in gospodarstvom Avstrije.

Lloyd George potuje v Zenevo.

Pariz, 12. (Izv.) »Petit Journal« poroča iz Londona: Angleški delegati pri Društvu narodov so prosili Lloyda George-a, naj pride v Zenevo. Lloyd George se je proužni odzval in pride v Zenevo v soboto ali nedeljo. Ostal bo tam tri dni. Lloyd George bo šel tudi v Pariz, kjer bo razpravljajal s Poincarejem o orientalskem vprašanju.

ESPERANTO PRED DRUŠTVOM NARODOV.

Zeneva, 12. sept. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila seja 5. komisije, na kateri je delegat Muray predlagal resolucijo, v kateri se naroča društvu narodov, naj zasleduje važnost, pomen in širjenje esperantskega jezika. Morda bi kazalo esperantski jezik uvesti v mednarodnem poštnem in brzojavnem prometu.

Kongres katoliške mladine v Rimu.

SPOPAD S FAŠISTI

Rim, 12. sept. (Izv.) Tu se je vršil kongres katoliške mladine, katero je sprejel tudi sv. oče Pij XI. Po sprejemu so šli kongresisti kljub policijski prepovedi z zastavami v sprevedu po rimskih ulicah. Klicali so: Živel papež! Proč s framazani! Na Corsu Vittorio Emanuele so jih napadli nacionalisti in fašisti. Posredovala je policija na konjih, ki je končno napravila red.

ANGLEŠKI MANDAT NAD PALESTINO.

Jeruzalem, 12. (Izv.) Proklamacija angleškega mandata nad Palestino se je danes izvršila.

NEMŠKO-BELGIJSKI SPOR.

London, 12. (Izv.) »Times« poročajo iz Pariza, da odhod belgijskega poslanika iz Berlina nikakor ne pomeni preloma z Nemčijo.

HONORIRANJE VOJNIH POSOJIL.

Praga, 12. sept. (Izv.) V češkoslovaškem finančnem ministrstvu pripravljajo nov zakonski načrt, po katerem bi se honorirala vojna posojila, ki se nahajajo po hranilnicah in pa vojna posojila malih rentnikov.

ČEŠKO-NEMŠKE ZADEVE.

Dunaj, 12. sept. (Izv.) Dunajski Čehi vseh strank bodo priredili dne 20. t. m. veliko protestno zborovanje radi nemškega nasilstva proti češkim šolam.

IZPREMEMBE ČEŠKE VLADE.

Praga, 12. sept. (Izv.) Nova vlada pod predsedstvom poslanca Švehle je gotova stvar. Sprememba vlade se bo izvršila prve dni oktobra.

NEMŠKE ŠOLSKE ZADEVE NA ČEŠKEM.

Liberce, 12. sept. (Izv.) Tu se je vršilo veliko zborovanje vseh nemških

strank razven komunistov. Zahtevali so, da se premeste vse nemške visoke šole v kraje, ki imajo nemško večino. Nemško vseučilišče naj se premesti v Liberce, tehnika pa v Usti ob Labi.

TISKARSKA STAVKA V AVSTRIJI.

Dunaj, 12. sept. (Izv.) V tiskarski stavki danes ni nobene izpremembe. Jutri se ponovno vrše pogajanja, Upajo, da bodo v četrtek zjutraj časopisi zopet izšli.

PRED NOVIMI NEMIRI V GOR. SLEZIJI.

Varšava, 12. sept. (Izv.) Listi poročajo iz Katovic, da je vojvoda Gorenje Slezije podal varšavski vladi predlog, naj v Gorenji Sleziji takoj proglasi izjemno stanje s prekim sodom, ker se je sicer bati, da nemiri vnovič izbruhnjo.

ZADEVA ATENTATA NA ROMUNSKEGA KRALJA.

Budimpešta, 12. sept. (Izv.) Ogrski dopisni urad poroča uradno: Takoj ko je mažarska vlada zvedela o zaroti proti romunskemu kralju, je mažarski poslanik v Bukarešti zaprosil romunsko vlado, naj mu izroči imena zarotnikov, da bo mažarska vlada lahko izvedla preiskavo. Značilno je, da romunska vlada doslej še ni ničesar odgovorila.

II. občni zbor Jugoslov. novinarskega združenja.

Odkar živimo v novi državi, so se jugoslovanski časnikarji v četrti sestali, topot na skrajni meji naše države, v Subotici, ki leži samo kakih 12 kilometrov oddaljena od jugoslovansko-mažarske meje. Prvi posvet jugoslovanskih časnikarjev v novi državi se je vršil v Zagrebu, ustanovni zbor J. N. U. predlanski v Sarajevu in prvi redni občni zbor lani v Splitu. Kakor v Zagrebu, Sarajevu in Splitu so bili časnikarji tudi v Subotici od prebivalstva zelo gostoljubno sprejeti. Tako občina kakor razne korporacije so kar tekmovale med sabo v prirejanju preobilnih banketov na čast jugoslovanskim časnikarjem in številnemu zastopstvu čeških časnikarjev.

Dne 8. t. m. dopoldne ob 10. uri je otvoril občni zbor predsednik Dušan Nikolajević iz Belgrada. Otvoritev je imela manifestacijski značaj in so zbor časnikarjev pozdravili tudi zastopnik velikega župana in načelnik mesta Subotice, za češke tovariše starosta mesta Kral. Vinograd, urednik »Českega Slova« g. Pichl in za subotičko sekcijo J. N. U. njen predsednik Marko Protić. Izvolil se je dopoldne samo verifikacijski odbor, nakar so si časnikarji ogledali mesto, katerega središče predstavlja popolnoma moderno mesto s prekrasno mestno palačo kot najvidnejšim znakom Subotice. Opoldne se je vršil banket na Paliću, moderno urejenem kopaljšču.

Ze prvi dan popoldne se je pri poročilih belgrajskih funkcionarjev centralne uprave pokazalo, da bo zbor precej buren. Vse sekcije so bile razmeroma dobro zastopane, najbolj zagrebška sekcija, ki je imela s pooblastili 86 glasov, vseh glasov je bilo 249. Debata je bila deloma zelo ostra, ki je dosegla višek pri razpravi o spremembi pravil. Spremembo pravil je predložil predsednik zagrebške sekcije tov. Krešo Kovačić in je v § 1. novih pravil zahteval, da naj sedež združenja določi vsako leto občni zbor, češ da je to potrebno radi tega, ker se je pokazalo, da se uprava v Belgradu ni izkazala in ni upanje

na izboljšanje, ako ostane sedež centralne uprave v Belgradu. Neoficijno so naznačili že svojo listo, o kateri so bili uverjeni, da bo prodrla. Za predsednika so kandidirali predsednika ljubljanske sekcije, ki pa je, smatrajoč kandidato listo za demonstrativno, kandidature odklonil.

Belgrajska sekcija je pa zahtevala, da bodi v pravih Belgrad določen za sedež društva, češ da je tam osredotočeno politično življenje v državi in bi vsaka druga rešitev vprašanja že vnaprej onemogočila uspešno delo. Ko se je izvedelo, da namestnik belgrajska sekcija podati izjavo, da korporativno zapusti občni zbor, je zagrebška sekcija sklenila, da se odtegne glasovanju, da pa tudi ne prevzame nobene funkcije v centralni upravi, ker noče nositi nobene odgovornosti. V odboru za nova pravila je dobil večino predlog zagrebške skupščine, v plenumu pa neznatno večino predlog belgrajske sekcije, v manjšini pa je ostal kompromisni predlog tov. Klicina iz Novega Sada, ki je predlagal, da naj bo kot društveni sedež v pravih določen Belgrad, ako občni zbor drugače ne odloči. Pri volitvah nato je bil na podlagi kompromisne liste vseh sekcij razen zagrebške in osiješke izvoljen za predsednika g. Stojan M. Protić, ki mu je predsednik brzojavno sporočil v Belgrad njegovo izvolitev. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen tov. Fr. Smodej s 104 glasovi, dva sta bila oddana za tov. M. Sokića iz Belgrada, za drugega podpredsednika tov. Klicin iz Novega Sada s 85 glasovi, za tajnika Voj. Jovanović (Belgrad) s 103 in Bož. Vodeb s 101 glasom. Za funkcijo blagajnika ni dobil nobeden absolutne večine in bi se morala vršiti ožja volitev. Ker pa je tov. Pilić (Belgrad) izjavil, da ne sprejme mesta, je bil izvoljen Vučićević (Belgrad). O penzijskem fondu je referiral tov. Vodeb, o žurnalistični komori tov. Smodej. Tozadevno so bile sprejete primerne resolucije. O načrtu za jugoslovanski izvestiljski biro v Pragi in češki v Belgradu je referiral češki tov. Čvančara, o predlogu za obnovo slovenske časnikarske zveze pa češki tov. Špatny. Oba predloga sta bila v podrobno pučitev odkazana upravnemu odboru.

Tretji dan so se udeležniki občnega zbora odpeljali v Novi Sad, kjer so svoje delo dovršili.

Zvečer na banketu, ki ga je priredilo časnikarjem mesto Novi Sad, se je zgodil jako mučen incident. Med banketom je vdrl v dvorano nekaj članov nacionalne omladinske organizacije, ki so na začudene udeležnike banketa stavili zahtevo, da mora godba takoj zaigrati narodno himno. Nastal je vik in krik, ker se novinarji in drugi udeleženci niso dali terorizirati in od mlečnozobih fantičev komandirati. Prišla je policija, ki je nedostojneže, ki so medtem zapeli himno, odstranila. Vodja nacionalistične omladine, neki Jevgjević, se je pa povrnil in potegnul samokres, ki se je pa prej sprožil, kakor ga je mogel nameriti. S stolom je napadel belgrajskega novinarja Tausiga. Policija ga je aretirala, čez pol ure pa zopet izpustila na prosto. Med udeleženci je nastalo strašno ogorčenje. Tov. Smodej je ta incident najostreje obsodil, označil nastop nacionalistične omladine, ki ga je povzročila, za nezasišan čin nekulture in nasilstva, zahteval na naslov vlade zadoščenje in med burnim odobravanjem izjavil, da taka mladina novinarjev, deloma v delu za narod in državo osivelih, ne bo učila patriotizma in dajala predpisov. Vsi ostali govorniki so se tej izjavi pridružili.

V ponedeljek je došel na občni zbor novi predsednik J. N. U. g. Stojan Protić, ki so ga novinarji navdušeno pozdravili. Imel je lepo zamišljen govor o nalogah časnikarske organizacije. Preden je sprejel izvolitev, je prošil za pojasnilo o izvršenih volitvah. Ko je zadevo pojasnil tov. dr. Tomandl (Pančev) in izjavil med viharnim odobravanjem celega zbora, da naj g. Protić smatra 86 glasov zagrebške sekcije za svoje, čeravno jih iz omenjenih razlogov niso oddali, in da g. Protića pozdravljajo kot predsednika J. N. U., je g. Protić definitivno sprejel izvolitev. Vsi izvoljeni so nato položili mandate, da se je omogočila nova volitev in je dobila zagrebška sekcija svoje zastopnike. Vse sekcije so poslale po dva zastopnika v tozadevni odbor, ki se je v par minutah sporazumel in je zbor njegov predlog sprejel per acclamationem. Mesto I. podpredsednika se je odstopilo zagrebški sekciji in je bil izvoljen tov. Krešo Kovačić, za II. podpredsednika tov. Smodej, za tajnika B. Vodeb (Belgrad) in Brozović (Zagreb), za blagajnika Voj. Jovanović (Belgrad), za člane nadzornega odbora tov. Ilić (Belgrad), Lampel (Subotica), Maksimović (Sarajevo). Glasom novih pravil delegira še v upravni odbor vsaka sekcija po enega svojega člana.

Nat oje otvoril tov. Smodej ustanovni zbor sindikalne organizacije jugoslovanskih novinarjev, na katerem je referiral tov. Voj. Jovanović in predložil tozadevna pravila, ki so bila soglasno sprejeta. Ljubljanski sekciji je bilo naloženo, da sindikalno organizacijo izvede.

V ponedeljek popoldne so se časnikarji po prijetnem banketu poslovili in razšli, utrujeni od dela, pa tudi od nešteti in lepih sprejemov, ki jih jim je prirejalo gostoljubno občinstvo na vseh postajah od Subotice do Novega Sada, najlepšega pač v Somboru. Bodoči občni zbor se bo vršil najbrže v Ljubljani, definitivno pa še ni odločeno.

H kongresu v Zagrebu.

Kongres javnih kulturnih delavcev v Zagrebu je eden izmed zanimivih in veselih pojavov v naši prazni in žalostni sedanjosti. Skoraj ves čas, kar imamo Jugoslavijo, ne doživljamo drugega kot ministrske krize, korupcijske afere in nasilje pri onih, ki so na vladi in nezadovoljnost, resignacijo in obupavanje pri onih, ki so pod vlado. V zadnjih časih smo opažali, da je inteligenca vedno bolj izgubljala zanimanje za naše politično življenje. Ta pojav je že sam za se dokaz, da je nekaj gnilega v državi jugoslovanski. Zato je bil v resnici skrajni čas, da so se 10. septembra zbrali slovenski, srbski in hrvaški inteligentje v tako obilnem številu v Zagrebu, da tu glasno in soglasno povedo svoje mnenje o sedanjih političnih razmerah in da z odločno gesto dajo vladajočemu režimu znamenje: Do tukaj in ne dalje!

Priprave za kongres in kongres sam je pokazal, da se je kongres pojavil kot živa potreba v obstoječih razmerah. V demokratskem klubu je bil, kakor znano, silno hud prepir, ali naj se vodilni demokratski politiki tega kongresa udeležijo ali ne. Oba voditelja nasprotujočih si struj Ljuba Davidovič in Svetozar Pribičević sta zagrozila, da izstopita iz vodstva stranke, če njuno mnenje ne obvelja. V tem predkongresnem boju je g. Pribičević, ta nespravljivi sovražnik Slovencev in Hrvatov, doživel poraz. Davidovič se je udeležil kongresa in navdušenje, s katerim je bil na kongresu sprejet, je pokazal

lo, kako odločno hrvaška in slovenska inteligenca želi odkritega in trajnega sporazuma s srbsko inteligenco kakor tudi narobe.

Kaj je ugotovil kongres v Zagrebu?

Kongres, ki je v vseh izvajanjih pokazal popolno soglasje, je ugotovil trije. Prvič: Nezadovoljnost, ki vlada danes v vseh stanovih našega naroda, ni naperjena proti državi in našem zedinjenju, ampak proti obstoječemu režimu, ki je s svojim centralističnim nasiljem kriv sedanjih žalostnih razmer. Drugič: Da se temu odpomore, je nujno potrebna avtonomija na najširši podlagi, oziroma dekoncentracija administracije(?). Tretjič: To pa je mogoče le, če se ustava spremeni na podlagi enakopravnosti in svobode brez strankarskega nasilja, brez hegemonije enega plemena nad drugima dvema. Refren, ki se je na zborovanju vedno ponavljal, je bil: Živela enakopravnost, svoboda in edinstvo v naši državi, ki se imenuje »Jugoslovanska kraljevina« (Jugoslavija).

In kaj je rezultat zagrebškega kongresa?

Zagrebški kongres je rodil sklep, da se osnuje »Jugoslovanska zajednica«, to je združenje (izraz »blok« je eden izmed govornikov odklonil) vseh naprednih elementov, ki smatrajo sedanji režim za poguben in pristajajo na kongresove resolucije. Da se ta sklep izvrši, se je izvolil posebni akcijski odbor, ki naj poskrbi da ideja Jugoslovanske zajednice osvoji ljudske mase; za to bo treba dobiti potrebnih finančnih sredstev. Glasilo novega pokreta bo »Narodna sloga« v Zagrebu, ki jo ustanavljajo sklicatelji tega kongresa.

Kaj naj rečemo mi o tem najnovejšem političnem dogodku?

Predvsem ugotavljamo, da je glavni efekt zagrebškega kongresa, — zahteva po avtonomiji, ki jo je izreklo nad 2000 inteligentov iz vseh krajev, sijajno zadoščenje in priznanje politike SLS, oziroma našega parlamentarnega kluba. Za nedemokratske udeležence kongresa je bilo precej zabavno opazovati, da so bili tudi tisti, ki so sodelovali pri postanku vidovdanske ustave, sedaj tako navdušeni za avtonomijo. Če je bilo to navdušenje odkritosrčno, seveda o tem n. pr. nekoliko dvomimo pri bivšem ministru Veljkoviću, ki je zatrjeval, da srbski inteligent noče srbske supremacije. V ostalem smo imeli vtis, da govorniki govorje iskreno. Zato si sedaj dovoljujemo vprašanje: Ali je bilo treba pri naši državni tvorbi toliko napak, ki jih je treba sedaj nujno popravljati? Koliko bolje bi bilo danes za nas in našo državo (valuta, draginja), da je načelo avtonomije, ki jo je SLS in njeni predstavniki vedno zagovarjali, obveljalo takrat, ko se je gradila ustava. In kaj drugega je bilo vzrok, da se to ni zgodilo, kakor strankarska vladajočelnost srbijanskih in slovenskih vladnih strank! In če slišimo danes nekatere izmed teh konvertitov, ki zatrjujejo: Tudi mi zahtevamo avtonomijo in nočemo hegemonije — nam skušnija nalaga neko gotovo previdnost; zato pri tem zatrjevanju molčimo in čakamo, da to zatrjevanje potrdijo dejstva. Mi smo dobili nov dokaz, da smo na pravi poti.

Zanimivo je dejstvo, da se je na celnem zborovanju komaj enkrat slišal izraz »revizija ustave«. Govorilo se je o »avtonomiji«, o »široki avtonomiji«, o »dekoncentraciji«, o »svobodi, enakopravnosti«, o »ljubezni in bratstvu« itd., a prav precizno in natančno niti eden govornik in tudi resolucije ne opredelje avtonomistič-

Dr. Josip Mantuani:

Zgodovinska razstava slik.

(Dalje.)

Razporedbo so narekovale razmere: enaki tipi naj bi omogočili ceneji tisk. Z debelejšimi črkami so tiskana samo vzglavja oddelkov in imena umetnikov. Končno bi se človek tudi s tem sprijaznil, da bi bil le opis posameznih metodično in pregledno sestavljen. Tega pogrešamo. Najprej bi moralo stati ime umetnikovo in označba njegove dobe z letnicami; to pa dosedno, skozi in skozi. Življenjska doba je pa označena samo pri nekaterih umetnikih v oddelkovem pregledu, in tudi te niso vselej točne; n. pr. oddelek I. nima časovne oznake pri Plannerju, Jamšku, Niernbergerju in Rembu. Res je, da letnice za Plannerja in Niernbergerja niso doznane; v tem slučaju bi pa morala izražati vsaj številka stoletja dobo njenega življenja; torej Planner (2. pol. 16. in 1. pol. 17. stoletja) in Niernberger (18. stol.) Tomaž Jamšek (št. 2 in 14 v I. odd.) je živel 1799—1722; umrl je kot kaplan v Šmartnem p. Kranju. Jelovšek je umrl 1. 1764 ne 1763.

Za imenom umetnika in letnicami naj sledi popis slike: predmet, kratek popis, snov, na kateri je slika izvršena, spjloilo barv, signatura, merila v centimetrih (pri miniataturah v milimetrih), okvir star, nov, izviren, ponarejen, pozlačen, rezljan itd.)

— Za tem popisom slede kratke opazke itd. V posebni vrsti se označi lastnik. To je vrsta v popisovanju slik, ki je uvedena v vseh zbirkah kulturnega sveta. Ker je dobra, se je udomačila in mi, ki smo začelniki na tem polju, je ne bomo izpodirnil. Po tej vrsti bi se torej glasil popis št. 1 v oddelku I:

Jelovšek Franc, 1700—1764. Sveta družina. V ospredju Matj božja s stoječim Jezusom, držočim v roki križec, spodaj klečoč angelj; v ospredju za Marijo sv. Jožef; nad skupino krilate angeljske glave. — Platno, olje. Spodaj na levi signatura: S. Hlouscheg Pinxit 1734. — 150×267 cm. Star, novo pozlačen okvir. — Začetnica krstnega imena umetnikovega je napačno obnovljena: mesto S bi moral stati F. — Deloma preslikana. Cerkev sv. Petra; Ljubljana. K posameznim številkam pripominjam nastopno.

Odd. I. št. 2 je pripisana Tom. Jamšku. To ne bo mogoče. Jamšek dela dno iz krede, umetnik št. 2 pa ima bolus; njegove lazure so popolnoma drugačne, njegove sence temneje, kakor pri izvestnem in signiranem delu Jamškovem pod št. 14. — Št. 5 (sv. Cecilija) je pripisana Mateju Plannerju. To je mogoče, a razloga ni nobenega drugega, kakor da je Planner med drugimi slikal za škofa Hrena. To bi bilo treba omeniti s par besedami, četudi bi seznam narasel za 2—3 strani; s tem bi dobil katalog znanstveno vrednost. — Slikar podobe št. 6 sodi v 1. pol. 17. (ne 16.)

stol. — Št. 9. Jan. Fr. Rainbalt je umrl (po mrtv. matici) 1739. — Št. 11 sodi v 2. polovico 18. stol. (prim. rokokojevske okraske na podstavu sv. razpela). Št. 13. Slikar je označen na desnem vogalu odprte knjige z R. — Št. 14. Lastnik podobe je muzej, ne uršul. samostan v Škofji Loki. — Št. 15. Od iste roke, kakor št. 11. — Št. 16. je pripisana Jelovšku. Po tehniki sodim, da to ne bo držalo. — Št. 17. ie iz kroga Tiepolovih neposrednih epigonov. — Št. 42 čitaj namesto spredaj 2 devici Valentin Metzinger pinx: 1746. — Št. 26 je ista roka, kakor št. 17. — Št. 34 je slika l. 1713. — Št. 35 je portret barona Apfaltrerna z Grmač, slikan ok. 1720 do 1730. — Št. 37. zahteva izrecno označbo, da obsega štiri različne podobe. — Št. 40. V popisu naj stoji mesto: »sv. B. veže rabelj na levi k drevesu«, pravilno: na levi odvezuje ženska sv. Boštjana od drevesa. — Št. 42 čitaj namesto »spodaj 2 devici padli« itd. pravilno: spredaj 5 mrtvih devic. — Odd. II. št. 6. Pri letnici ob signaturi se vidi ostanek zaokrožene številke na poslednjem mestu; more biti le 0 ali 9, torej slika iz l. 1740 ali 1749. — Št. 8. Kristus ne prebada sv. Tereziji prs, ampak ji daje žrebelj svojega križa. Lastnik slike ni uršul. samostan v Ljubljani, ampak frančiškanski samostan. — Št. 9 je datirana 1753 ne 1755. — Št. 12. Zadnjo opazko: »Morda lastnoročno Metzingerjevo delo« je po mojem prepričanju črtati. Odd. III. Št. 13 bo pravilno označiti: Slikar ok. srede

18. stol.; po mojem prepričanju te podobe ni slikal Bergant. — Istotako je s št. 15. — Št. 16 je nastala pred Lajerjem. — Št. 18 ne more biti Cebelj, posebno po tehniki ne; istotako št. 20. — Št. 29 je slikar iz 2. polovice 18. (ne 17.) stol. — Št. 31 ni obešana, torej izločena. — Št. 39 je sicer stilistično res sorodna s sliko št. 29, ne pa tehnično. — Št. 32 predstavlja sv. Valentina, ne Vinc. Pavl.

Odd. IV. Št. 1. pri signaturi za kratice fec. je dodati pred letnico: A^o. — Št. 4 nisem povsem prepričan, da je to original. — Št. 17. Signatura se mora pravilno čitati: A. I. (ne A. F.); tako dosledno. Št. 21 in 22 nista last dež muzeja, ampak privatna. — Št. 27 in 28 nista Strahlova last, ako jih ni pridobil v zadnjih mesecih.

Odd. V. Št. 1 obsega samo Kristusa na križu; postaja: Jezus pred Anom in Kajfom je izločena. — Št. 10 se mora označiti z: Rojstvo Kristusovo. Št. 11. Lastnik podobe je deželni muzej. — Št. 13. Pri tej sliki bi bilo treba izrecno opozoriti na tehniko, ki je stremila po plastičnosti s tem, da je z utiskavanjem od zadaj tvorila posamezne dele telesa (glave, noge, roke) v z b o k l o. — Št. 14 utegne biti Lajerjevo lastnoročno delo. — Št. 16 in 17 sta izločeni. — Št. 18. je slikal morebiti Lajer sam; istotako št. 20. — Št. 24—27 so izločene.

Odd. VI. št. 12 (Gorska pokrajina) ne more biti Langusovo delo. — Št. 16 je izločena.

nega programa, na katerem edino se mora zgoditi nova politična zajednica. Če bi se tudi demokratično orientirana inteligencija — naroda itak nima nikjer sa sabo — zedinila v taki izrecno avtonomistični zajednici, bi bilo na mah rešeno hrvatsko in ustavno vprašanje. Da se ujedinenje dokumentira na zunaj se je soglasno zahtevalo, naj se naša država imenuje Jugoslavija. Prav: tudi to je bila vedno naša zahteva. Ali ne bi bilo umestno, da bi se bila glavna točka, okoli katere se je kongres sukali, avtonomija, precizno in konkretno izrazila tudi v imenu novega pokreta, n. pr. »avtonomistiška zajednica«? Pa ime je konečno postranska reč, a tudi stvar sama, namreč avtonomija, je ostala nekje v megli in negotovosti. Edino slovenski govornik dr. Potokar je zahteval nerazdeljeno Slovenijo in tako vsaj indirektno zastopal avtonomistično stališče. Obžalujemo, da se kar bi bilo moralo biti glavna točka kongresa, ni obširneje in konkretnije formuliralo. O vzrokih danes ne bomo razpravljali, pokazal jih bo nedvomno nadaljni razvoj tega pokreta. V Sloveniji ta pokret ne bo našel odziva, ker je pri nas že vse avtonomistično orientirano, razven — slovenskih demokratiških ministrov in njih podrepanikov.

Če je ta pokret odkritosrčno zamišljen, mu želimo obilega uspeha; naš so-trudnik bo in zato ga pozdravljamo. V boju za narodno državo in narodove pravice smo za skupni nastop vedno pripravljani.

Politične novice.

† **Shod Kmetske Zveze v Strugah.** — Preteklo nedeljo se je vršil sijajno obiskan shod K. Z. v Strugah. Na shodu je poročal poslanec *Škulj*. Njegova izvajanja so zborovalci sprejeli z velikim odobravanjem, zlasti oni del, ko je označeval stališče kršćanskega ljudstva nasproti znanim revolucijam svobodomiselnega učiteljstva. Sprejete so bile ostre resolucije za versko šolo in proti sokolstvu.

† **Kongres »javnih radnika«** v Zagrebu je spravil naše »Jutrovec« v nemalo zadrego. Tomljenovič, Rojc, Stopar — vruga, to so vendar samo znana imena! Potem pa Davidovič, ki so ga komaj pred dvema meseci v Ljubljani slavili kot pol boga! Potem pa Veljkovič in predsednik parlamenta Ribar, Smodlaka, Trumbić itd. Še celo dr. Knaflič je prišel iz Slovenije! Takoj je treba nekaj ukreniti, vsaj stališče je treba zavzeti, stališče! Ampak kakšno stališče, to je tisto! O tem stališču so gospodje silno dolgo razmišljali. Pa pravi eden: »Veste kaj, recimo, da so to klerikalci!« — »Bedaki,« pravi drugi, »Kakšni klerikalci, saj je več kot polovica Srbov vmes!« — »Zopet dolg molk.« »E,« se oglasi drugi, »pa recimo, da so komunisti in prevratni elementi.« — »Ne gre, moj dragi, ne gre! Prevratni elementi imajo danes velik kredit. Ne gre!« — »Zopet dolg molk in še dalje premišljevanje. Pa pride velesejmski poročevalec, duhovit, zelo duhovit. Ko vidi dolgočasno, v globoke misli zatopljeno družbo, in ko izve, za kaj gre, se veselo nasmeje: »Kdo naj vas razume! Zakaj pa ne zapišete, da so to sami demokrati? To zapišite! Če to zapišete, bodo vsi kongresniki naenkrat ob ves kredit.« — Rečeno, storjeno in včerajšnji uvodnik »Jutra« je bil gotov.

† **Za avtoriteto.** Včerajšnje »Jutro« se pritožuje nad našim listom in apelira na škofa, češ naj on nas nauči spoštovati avtoriteto. Zastonj nasvet! Škofovo avtoriteto že spoštujemo in jo bomo spoštovali, ampak Žerjavove avtoritete in avtoritete njegovega šolskega sveta pa ne bomo spoštovali kar tako na lepem, ker si jo bodo morali gospodje najprej pridobiti. Sicer je pa klic po varstvu avtoritete na škofov naleto zelo čuden od Žerjavove strani: Kadar pihava revolucijska sapa, padejo razni Žerjavji najprej po škofu in po Cerkvi kot neki »zaščitnici avtoritete«. Kadar pa postane Žerjav minister, pa vpijejo, naj brani njegovo avtoriteto škof! — Naj jo brani sam, če jo ima!

† **Vlada v krizi.** Hrvatski blokaški listi javljajo, da je napovedalo pet demokratiških ministrov in pa minister Pucelj svoje ostavke, kar znači krizo celokupne vlade. V političnih krogih pa ne verjamejo na resnost teh ostavk. Res pa je, da se nahajamo v dobi splošne krize, koje konec je nedogleden.

† **Princ Jurij ne gre v Niš.** Kraljevič Jurij je izjavil, da ne pojde v Niš, ker če bi šel, bi s tem priznal, da je res kaj začel.

† **Turčija in Jugoslavija.** Dunajski poročevalec »Obzora« je imel pogovor s turskim poslanikom na Dunaju, ki mu je izjavil, da bo Turčija, kakor vedno, tako tudi sedaj, zahtevala Carigrad, Drinopolje in Tracijo. Glede odnošajev med Turčijo in Jugoslavijo je izjavil: »Oficielni odnošaji med Jugoslavijo in Turčijo še niso vzpostavljani. Dunajsko jugoslovensko poslanništvo odklanja celo diplomatskim zastopnikom Turčije dovoljenja za potovanje v Jugoslavijo, Upamo, da se bo to

kmalu izpremenilo. Mi nimamo skupne meje z Jugoslavijo, in sedaj ni tudi nobene vzroka, ki bi mogel opravičiti to krivico. Ena naša pritožba bi morala najti odmev, in ta se tiče postopanja z muslimani v Jugoslaviji. Smatramo, da pride dan, ko bo Jugoslavija videla, da more svoje prijatelje iskati tam, kjer danes slutijo, da so ji sovražniki.

II. Dolenjski orlovski tabor v Novem mestu.

II. dolenjski orlovski tabor se je vršil v nedeljo 10. t. m. v trdnjavi svobodomiselnega sokolstva, v Novem mestu. Da je bil »naprednik« Novomešanom ta sunek orlovstva v njihov domeno skrajno neljub, je umevno. Skušali so ga preprečiti, a to pot vladni aparat ni točno deloval. Obenem so bili novomeški Sokoli toliko nepredvidni, da so na isti dan napravili svojo prireditve, ki bi morda dosegla uspeh, ko bi ne bilo orlovskega tabora. Tako pa so sokoli naravnost izginili s svojo prireditvijo v lastnem mestu in s tem sami zakrivili tako velik neuspeh.

Vreme je bilo lepo, zato se je orlovski tabor mogel tako sijajno izvršiti. Posebni vlak, ki je odšel iz Ljubljane, je pripeljal 1300 gostov, vsa novomeška okolica je korporativno prihitela v mesto pozdravljat svoje Orle, Belokrajina je bila udeležena v najobilnejšem številu. V sprevedu, ki se je razvil od kandijskega kolodvora proti kapiteljskemu griču, je strumno korakalo do 1000 Orlov, Orlic in naraščaja v krogih, lepo število konjenikov, nekaj kolesarjev in skupina narodnih noš ter 10 zastav je pozivljalo spreved. Dve godbi: salezijanska in viška sta svirali prvič orlovsko himno skozi Novomesto. Na obeh straneh je bilo natrpano ljudstva, ki se je vsulo za sprevedom na kapiteljski grič. Premajhen je bil kljub svoji obsebnosti.

Ko so se vrste Orlov in ljudstva strnile na griču, je imel lep cerkven govor na Orle in Orlice g. dr. Janko Arnež, ki je na podlagi nedejskega evangelija povdarjal, da Orel ne more služiti dvema gospodoma. Naš gospod je edino le Bog in nihče drugi. Državo ljubimo, toda ne brez Boga in ne proti njemu. Potem je daroval sv. mašo g. kanonik Zlogar, med sv. mašo pa je dovršeno prepeval novomeški cerkveni zbor pod spretnim vodstvom skladatelja g. Ign. Hladnika.

Po sv. maši se je vršil tabor, ki ga je otvoril br. dr. Česnik. Glavni govornik br. dr. Basaj je podal pregled o letošnjih orlovskih prireditvah od majskih tekem preko Brna do Novega mesta ter ugotovil, da je ravno letos orlovstvo ne samo v Sloveniji in Českoslovaški, temveč v celi Evropi pridobilo velik sloves, kar nam daje moči in poguma. Končno je bodril brate k pogumu do dela, ki se bo sedaj zopet začelo po telovadnicah in društvenih dvoranah.

Popoldan se je ob veliki udeležbi ljudstva in najlepšem vremenu vršila v Bršljini poleg novomeškega kolodvora javna telovadba, kjer so imeli Novomeščani privklat priliko občudovati točen nastop orlovskih in orliških čet ter zmagovito brnsko vrsto. Po javni telovadbi je predsednik O. P. dr. Basaj razdelil diplome in pohvalna pisma tistim odsekom in krožkom, ki so dosegli pri majskih tekmah največ točk.

Po telovadbi se je ob zvoku salezijanske godbe razvila skromna zabava, ki se je točno ob sedmih končala.

Dnevne novice.

— **K poglavju »Agrarne direkcije«** nam pišejo: Pravo ste zadeli! Vaš članek je popolna istina. Pri nas smo osrečeni s sekvesturo nad tukajšnjim veleposestvom. Da od sekvesture ljudje nič nimajo in da hrepeneče čakajo da se ta odpravi, o tem čivkajo vrabci. Kar pri teh ljudeh iščeš, ne dobiš, samo morda še, če si na glas, da pripadaš k SKS. Pa pravijo, da zato tišče graščaka, da bo ljudstvo na boljšem. To je videti, ko še enega metra drv ne moreš zlepa dobiti! Pa to mimogrede. Kar je pri nas recimo funkcionarjev pri sekvesturi, je vse v službi SKS. Imeli smo volitve v obč. agrarni odbor. Nastopila je tudi SKS. Pa vso agitacijo za to stranko so prevzeli oni od sekvesture: imeli so sestanke za te volitve, ki so jih vodili od sekvesture, ti so postavili kandidate, tiskali so na svoj pisalni stroj glasovnice, poslali prav pred volivni lokal svojega zastopnika — to vse od sekvesture, ti ljudje so v najtesnejši zvezi s tukajšnjimi pristaši SKS. Pri volitvah so propadli, zmagala je SLS. Bolelo je one pri sekvesturi. Pomagati so hoteli stranki SKS na noge, vse so storili, da so bile volitve razveljavljene, agrarna direkcija je z veseljem razveljavila, da ustreže SKS. Imeli smo ponovne volitve in sedaj pa SKS sploh blizu ni prišla, SLS je zmagala na celi črti. Če so sedaj oni od sekvesture zopet vložili rekurz, ne vemo. Bomo poročali. Ali ni torej tudi pri nas državna uprava nad tuk. veleposestvom ekspozitura za SKS? Seve; Kakor mati, tako hči, do go-

lovega časa, potem pa bo že tudi g. Lukan vedel predsedati. Pa bo s sedla padel!

— **»Škof proti kralju.«** »Djakovačke Pučke Novine« od 9. t. m. pišejo: »V »Narodnem Listu« denuncirajo škofa Akšamoviča, češ da je proti kralju, ker kralj Aleksander govori za Sokole, a škof Akšamovič za Orle. Ali ne vidite v tem demokratske perfidije?! Kako nimajo ne sramu ne pameti! V javnosti se je že protestiralo proti temu, da se oseba kraljeva vlačí v dnevno borbo o spornih vprašanjih. Za ono kraljevo okrožnico o Sokolih mora dati odgovor minister, ne kralj. Slednjič pa: Pa kaj bi bilo, ako je kralj za Sokole a katoliški škofje za Orle? Kralj more imeti svoje osebnosti prepričanje kakor ga imajo tudi naši škofje. Zakaj naj bi škofje in kralji morali imeti enaka mnenja o organizaciji kakor je Sokol in Orel? In kaj sledi potem, če nimajo enakega mišljenja? Gotovo ne to, kar misli denuncijant, kar pa si ni upal napisati: nevarnost za državo.« — No pri nas so pa demokratje to nevarnost že odkrili.

— **»Smisel za realnost.«** »Slovinci smo znani kot ljudje, ki imajo smisla za realnost« — piše »Jutro«. Ali govori iz svoje prakse?

— **»Dr. Rostocher iz Maribora.«** Kaj je to? To je zelo ponesrečena zafrkacija »Jutra« na naslov g. dr. M. Rostoharja, ki se je udeležil kongresa v Zagrebu. Oba gospoda namreč nista identična, čeprav sta si v sorodu. Tak vačin političnega boja pa, v katerem naj bodo nečak pokoro za grehe strica ali pa obratno, je silno nečeden.

— **»Slovenski Narod«** in upravne inštance. — Jurist z ljubljanskega magistrata je zaključil svojo pripovedko o »upravnih« inštancah s tremi kolonami drobne tiska v »Slov. Narodu« št. 205 od 10. t. m. S tem misli, da je ovrge izvajanja v »Slovincu« od 5. avgusta 1922 glede pritožbenih inštanca. Kajti za »upravne« inštanca vobče sploh ni šlo, marveč za ona višja upravna oblastva, na katera gredo pritožbe bodisi proti sklepom občinskih svetov avtonomnih mest z lastnim statutom ali pa občinskih odborov kmetških občin. A da ta višja upravna oblastva v nobenem slučaju niso in ne morejo biti upravna sodišča, to bo povedal juristu za magistrata vsak slušatelj prvega semestra juridične fakultete. Tu mu ne pomagajo vse akademične teorije na papirju vseh nemških in francoskih pravoslovcev, ki imajo le problematično vrednost, a nič drugega, dokler veljajo za nas striktna določila občinskih redov in drugih obstoječih specialnih zakonov, ki jih niti zakon o upravnih sodiščih ne more derogirati. Vse vezanje otrobov je torej brezplodno; do tega prepričanja pride naposled tudi ljubljanski magistratovec. Kajti zadeva, za katero gre, vsekako še ni končana. Pač je končana tudi za nas polemika toliko časa, dokler ne spregovorijo odločilne besede končno odločujoče oblastvo. Takrat pa se morda povrnemo na to zadevo še enkrat. — Le to bodi končno omenjeno v tolažbo vsem in v vednost našim čitateljem, da so še v polnem obsegu v veljavi določbe §§ 79, 84 in 85 občinskega reda za Ljubljano, ki jih tudi ominozi čl. 18 zakona o upravnih sodiščih ni razveljavil. Torej za sedaj o tem dovolj. Je pa še drug moment, ki ga ne smemo prezreti, (da govorimo z »Narodovim« člankarjem). To je moment samouprave občin. Res! — Glede tega moramo pač predvsem izreči svoje glasno začudenje, pa tudi priznanje, da prihaja klic v varstvo avtonomije občin baš iz onih krogov, ki so doslej avtonomiji občin bili najbolj nenaklonjeni. Kaj bo mar avtonomija kaj okrnjena s tem, da bo ostalo nad občino še nadalje neko nadzorstveno oblastvo v samoupravi njihovih korporacijah, ki pač ne bodo upravna sodišča. Da nadzorstvena oblastva ne bodo kasirana, ve tudi magistratovec jurist. Ali je mar bivše in žal razpuščeni deželni odbor zatiral avtonomijo občin in je ne ščitil v najvišji meri? V kolikor je bil v konfliktu z nekaterimi — recimo mestnimi — občinami, je bila krivda v trmi, nemalokrat tudi v upornosti let-eh. Če si domišljajo sedaj zvesti oprode one liberalne — demokratske stranke, ki le onemogočuje avtonomijo, da so naenkrat postali poklicani čuvarji občinske avtonomije, se nam zdi tako, kakor da bi se postavil zajec za čuvaja na zelniku. Avtonomija občin in avtonomija nadzorstvenih oblastev nad njimi bo zavarovana brez in preko sodelovanja onih, ki se skrivajo za njo sedaj, ko bodo — kakor smo popolnoma uverjeni — temeljito pogoreli s svojimi pravnimi, a ne pravimi nazori. Sicer pa je dejal »vsak po svoje« tudi ž etisti, ki je s svedrom kravo drl. — A kdor se smeje poslednji, smeji se najbolje.

— **Upravo kamniške železnice** prosimo, najvendar že enkrat napravi red. V ponedeljek zvečer se je zbralo nekaj fantelinov, ki so prepevali umazane, bogokletne pesmi, preklinjali Marijo in kvantali, da je bilo groza. Neka mati se je peljala s svojo hčerko in bridko tožila, da ne sme več mladine pustiti na železnico.

Neki odločni deklici, ki ji je presedalo to kvantanje in je glasno ugovarjala, so odgovorjali ti neotesanci še s hujšim kvantanjem. Ko je zahteval neki duhovnik, naj se legitimirajo, da more nastopiti proti bogokletnikom, se niso upali povedati ti korenjaki svojega imena. En del je izstopil v Domžalah, nekaj se jih je peljalo dalje. Ali res ni mogoče napraviti tu nobenega reda? Ali naj se res vsa naša mladina popolnoma pokvari? Energično zahtevamo, da se taki umazanci vozijo ločeno od dostojnih ljudi. Za naše fante-vojake so določeni vozovi za živino — kar je graje vredno, a take surovine pa res ne spadajo drugam. — Edeu v imenu mnogih.

— **Husein Bošković v Carigradu.** Načelnik plevaljskega okrožja v Sandžaku je dobil poročilo, da se znani harambaša Husein Bošković nabaja že mesec dni v Carigradu. Po svojih zaupnikih je namreč poslal okrožnemu načelniku v Plevlju prošnjo, naj mu pošlje za njim v Carigrad njegovo ženo. Boškovića so tedaj po krivem dolžili, da je izropal postajo Uvac.

Štajerske novice.

š Osebnosti vesti. Državna živinozdravnika Franc Veber v Konjicah in Franc Baš v Mozirju sta premeščena k okrajnemu glavarstvu v Mariboru. — Za okrajnega nadzornika v IX. čin. razredu pri varnostni straži v Mariboru sta imenovana Franc Finžgar in Vinko Pribovič, za revirnega nadzornika I. razreda v X. čin. razredu pa Anton Pavletič.

š **Planina pri Sevnici.** Vsled bolezni tukajšnje poštne upraviteljice je pošta že od 4. septembra zaprta. Imaš nujna plačila ali priporočena pisma, lahko z njimi tečeš k bližnji pošti v Sevnico, ki je samo 20 km od tod oddaljena. Pošto ravnateljstvo nam je uknilo poprejšno vsakdanjo pošto in sedaj mirno pušči pošto že celi teden zaprt. Prosimo nujne odpomoči, ker to ni v redu, da ne rabimo hujšega izraza.

š **Strašen umor.** Poročali smo že na kratko o umoru, ki se je izvršil preteklo nedeljo na cesti od Pesnice proti Sv. Lenartu. K temu smo prešli še sledeče: Brata Jože in Karel Belec ter Jakob Gorup so šli po cesti proti Schickertovi gostilni. Nenadoma jih napade z nožem Karel Ribič, hlapec pri Ropu v Zamarkovi. Belec Jože se je takoj zgrudil mrtev — zadet v srce. Njegov brat Karel je bil teško ranjen. Prepeljali so ga v Sv. Lenart, kjer mu je podal zdravniško pomoč dr. Kramberger. Čuje se, da je tudi Karel Belec že umrl. Jakob Gorup pa je bil teško ranjen v glavo. Morilec je šel po storjenem dejanju čisto mirno v sosednjo hišo, kjer se je umil, nato pa je šel — spat. Orožniki so ga našli drugo jutro v postelji, ko je še spal.

š **Maribor.** Včeraj popoldne je barometer nenadoma padel za 20 stopinj, toplomer se je pa dvignil od 11 na 15 stopinj. Kmalu nato je prišel hud naliv, katerega je spremljilo bliskanje in grmenje.

š **Karabinjerji v Gradcu.** Po Mariboru se je včeraj razširila govorica, da je prišlo v Gradec večje število karabinjerjev, ki da bodo prevzeli varnostno službo. To vest so baje potrdili tudi avstrijski orožniki, ki so prišli službeno v Maribor. Informirali smo se telefonično na merodajnem mestu v Gradcu in izvedeli, da tam o karabinjerjih ni ne duha ne sluha.

Gospodarstvo.

Vinska razstava v Mariboru.

Največjo atrakcijo na mariborski pokrajinski razstavi (od 9. do 17. septembra t. l.) tvori vinski paviljon vinarskega in sadijskega odseka slov. kmet. družbe v Mariboru. Tukaj je razstavljeno od 80 producentov, vinskih zadrug in vinskih trgovcev blizu 200 raznih vin iz vseh okolišev mariborske pokrajine (bivše Sp. Štajerske). Na podlagi razstavnega kataloga si lahko vsak poišče vrste vin, za katere se posebno zanima.

Razstava je najbogatejša zbirka vin, ki jih je Slovenija do sedaj sploh videla in nobeden strokovnjak, ozir. vinski trgovec ne bi smel zamuditi prilike obiskati jo, ker nudi toliko zanimivega in interesantnega materiala, kakor ga sploh še ni bilo nikjer nakopičenega.

Vsa vina so se pred otvoritvijo razstave komisionelno preskusila in ocenila. Praskušnja se je vršila po vinskih okoliših. Vsa vina so se razvrstila po kakovosti in dejanski vrednosti v pet kategorij, in sicer:

1. Navadna namizna vina; 2. v boljša namizna vina; 3. lažja za buteljske sposobna vina; 4. boljša buteljska vina, in 5. vinske specialitete.

V prvo kategorijo se je uvrstilo 12%, v drugo tudi 12, v tretjo 13, v četrto 25 in v peto 33% vseh razstavljenih vin. Med specialitete, spadajo pod razstavne številke 3, 4, 6, 8 in 9 razstavljena vina Clotaria Bouvierja v Gornji Radgoni; nadalje 18 in 19 vinarke zadruge »Ljutomerčan« pri Sv. Bolfenku; 25 Antona Ruklavca v Mariboru; 33 Gjuro Valjaka v Mariboru; 42 in 43 Franca Zemljica v Mariboru; 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51 in 52 Franca Zemljica v Ljutomeru; 62 Gašparja Gaubeta v Špičniku; 67 uprave Jarenjinskih dvor; 80 Ignaca Supaniča v Vajznu; 90 in 91 Miška Brenčiča v Stuhliju; 98, 99, 100, 101, 102 in 103 Franca Osterbergerja v Ptuj; 104, 106 in 108 uprave posestev štajerske hranilnice v Podlehniku; 114 »Vinarje« d. d. v Ptuj; 119 Antona Lipovška v Šmarjeti ob Pess.; 120 J. R. Pirmerja v Mariboru; 130 Srečka Robiča v Limbušu; 148 Antonije Jagodič v Šmarju pri Jelšah; 149, 150 in 153 vinarkega nadzorništva v Mariboru; 161 Jakoba Zadravca v Središču; 163 Otmar Dirmayerja v Ormožu; 166 Roberta Košara pri Sv. Bolfenku; 174 graščine Vel. Nedelje; 176 in 177 Adolfa Stameca v Ormožu; 195, 196 in 197 Franca Miheliča v Završu.

Preskušnja vin posameznih kategorij ter določitev najboljših vrst v dotični kategoriji še ni dovršena in se naknadno objavi.

Cene žitu v Vojvodini so bile te dni sledeče: pšenica 1800, ječmen 1600, oves 1300 do 1400, kuruza 1600, sižol 1600, pšenična moka (št. 0) 2600 do 2700 K. — Kmetje nočejo prodajati, ker čakajo, da se cene dvignejo.

Cene žitu na Češkoslovaškem. Cene pšenice in rži rastejo. Cene ječmena padajo. Moravska pšenica notira (nova) 560—600 Kč, moravska rž 420—480 Kč, La Plata kuruza 540—560 Kč, krušna moka 720—760 Kč.

Cene žitu v Newyorku. Pšenica Winter loco 115.75, kuruza 79, pšenična moka 500 do 575. dol.

BORZE.

Zurib, 12. sept. (Izv.) Pešta 0.23, Berlin 0.35 in pol, Italija 22.76, London 23.45, Newyork 528.50, Pariz 40.55, Praga 17.75, Dunaj 0.007, Sofija 3.15, Zagreb 1.70, Varšava 0.07 in pol, n. a. krone 0.00 tritret.

Zagreb, 12. sept. (Izv.) Pešta 14.72, Berlin 22.20, Italija 13.56, London 14.04, Newyork 307, Pariz 24.08, Praga 10.56, Dunaj 42.60, Zurib 59.20—59.22.

Ljubljanske novice.

SOMISLJENIKI SLS!

Vsakdo je dolžan, da se pravočasno prepriča, če je vpisan v volivni imenik za občinske volitve.

Voliti ima pravico vsakdo, ki je 21 let star in prebiva eno leto v občini.

Imeniki so razpoloženi v tajništvu SLS za Ljubljano, Jugosl. tiskarna, II. nadstropje vsak dan do 7. zvečer. Tu dobite tudi navodila in informacije.

Iz zgodovinske razstava slikarstva na Slovenskem v tehnični srednji šoli na Mirju ostane odprta do inclusive 25. t. m., da se omogoči obisk tudi dijaštvu in delavskemu slojem. Prirade se tudi vodstva. Razstava je odprta vsak dan od 9.—1 in 2—6 ure. Vstopnina 5 Din, za dijake pod vodstvom v skupinah 2 Din. Vodstva za delavstvo bodo naznanjena. — V petek, (dne 15. sept.) popoldne ob 3. uri vodstvo za člane umetnostno zgodovinskega društva. Razlaga konservator dr. Fr. Stelč.

Občni zbor stolne »Prosnete« je v nedeljo, dne 17. t. m. ob 6. uri zvečer v knjižnični dvorani Jugoslovanske tiskarne. Na dnevnem redu je odborovo poročilo in volitev novega načelnstva. Člani in somisljeniki se vabijo k prav obilni udeležbi.

Iz policijske službe. Za okrajnega nadzornika v IX. činovnem razredu je imenovan revirni nadzornik X. čin. razreda Josip Dobrovšek, za revirna nadzornika v X. čin. razredu pa Jakob Podberšek in Nikolaj Bukovič.

Prvotni imenik ljubljanskih porotnikov za leto 1923 je bil osem dni javno razpoložen. Ugovora ni bilo nobenega.

Ljudski oder v Ljubljani. Skušnje za prve igre v sezoni se vrše v petek, dne 15. t. m., ob pol 8. uri zvečer in v ponedeljek, dne 18. t. m., ob 7. uri zvečer. Razdelitev vlog je razvidna na oglasni deski Ljudskega odra (Ljudski dom), I. nadstropje. Prosi se točna in redna udeležba.

Grand Hotel Union, Ljubljana. V četrtek 14. septembra se vrši v veliki dvorani hotela Union velik vojaški koncert pri pogrnjenih mizah. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi Rom Franc. ravnatelj in restavratore. 3815

Na osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 6, II. nadstropje, se bo otvoril s 15. septembrom 1922 čipkarski tečaj za redne učence, katere še ne znajo čipk izdelovati, kakor tudi za one, katere že znajo čipkati, a se hočejo naučiti boljših čipk. Ta tečaj lahko obiskujejo hospitantke, to so take žene in dekleta, katere morejo obiskovati tečaj gotove dni po nekaj ur. v kolikor jim čas dopušča. Poleg drugih tehnik ženskega ročnega dela se bo poučevalo tudi vsivanje platna v čipke, kar daje tudi dober zaslužek po izučanju.

Iz mestnega šolskega sveta. V redni seji mestnega šolskega sveta dne 28. avgusta 1922 se je sklenilo, da so nove prošnje za dovolitev daljših dopustov predlože za navseti višjemu šolskemu svetu. Za razpisana učna mesta stalnega strokovnega učiteljstva no I. in II. dekljiški in pa na I. in II. deški meščanski šoli v Ljubljani — vsega skupaj 14 učnih mest — se stavijo predlogi višjemu šolskemu svetu. Za dve mesti se ni prijavil noben prosilec. Razpravlja in sklense se o imenovanju začasnega učiteljstva na javnih osnovnih šolah za šolsko leto 1922/23. Na znanje se vzemo poročila o nadzorovanju mestne petrazrednice na Barju, II. mestne dekljiške meščanske šole in pa zasebne deške osnovne šole v Marijanišču — vsa tri za šolsko leto 1921/22, in se predlože višjemu šolskemu svetu v odobrenje. Učiteljskemu zboru v Marijanišču se izreče za odlične učne in vzgojne uspehe pohvala in priznanje mestnega šolskega sveta. Razpravlja se o okrajni učiteljski konferenci učiteljstva ljubljanskih osnovnih in meščanskih šol za šolsko leto 1921/22. Poročilo se vzame na znanje in predloži z vsemi nasveti poročevalčevimi

višjemu šolskemu svetu v odobrenje. Glede postopanja z vnanjimi, zunaj Ljubljane stanujočimi otroki, ki pohajajo tukajšnje javne šole, se uveljavi poseben normale, ki ga je proglašiti vsem prizadetim šolskim vodstvom v točno ravnanje. Zastopnikom učiteljstva v ocenjevalni komisiji za učiteljstvo se izvoli stalni strokovni učitelj Alojzij Novak, kot njegova namestnica pa stalna učiteljica Marija Sodnikova. Ko nadzornik pojasni na posebno vprašanje še neko interno zadevo, zaključijo predsednik sejo.

Umrli so v Ljubljani: Terezija Šerbec, kretnikova žena, 34 let. — Marija Jančar, hči kovaškega pomočnika, 13 ur. — Marija Kočevar, kočarjeva žena, 60 let. — Zora Magerl, hči skladišnega delavca, 22 dni. — Marija Maršnak, kočarjeva hči, 27 let. — Jospina Košenina, tob. delavka, 55 let. — Andrej Kečič, vinčar, 57 let. — Ana Trampuš, ključavničarjeva žena, 36 let. — Frančiška Vrbanjak, žena kovaškega pomočnika, 45 let.

Morituri te salutant... Župni urad Sv. Peter v Ljubljani je dobil po pošti razglednico »II. slov. vsesokolski zlet v Ljubljani 1904« brez podpisa, z naslovom: S l a n i župni v r a g Sv. Peter Ljubljana, oddano v Ljubljani.

Izgubil se je v Ljubljani potni list, krstni list in domovnica. Pošteni najditelj naj pošlje vse na občino Jarše pri Kamniku.

Policijska kronika. Zaradi vlačuganja je bila aretirana 24 letna Antonija Koprive. — Celvjarskemu pomočniku Antonu Zigonu je bilo ukradenih 2100 K. — Mariji Kramer na Vodnikovi cesti sta bili ukradeni 2 solnčni platneni strehi, vredni 1000 K. — Gostilničarju Juriju Marencu je bilo z njegove njive ukradenega 100 kg krompirja.

Orlovski vestnik.

Važna predsedstvena seja Orliške podzveze se vrši danes popoldne ob 4. uri v Ljudske mdomu. — Predsednica.

Ljubljana — Šiška. Redni občni zbor se vrši v četrtek 14. t. m. ob 8. uri zvečer v Reininghausu. Udeležba dolžnost.

Slike orlovskih nastopov v Brnu se tiskajo v Ljubljani. V enem tednu bo mogoče dobiti pri Nabavni zadrugi (Ljudski dom) prvo serijo (osem razglednic) za 8 Din. Do konca septembra bo izšel spominski plakat z 9 velikimi najlepšimi slikami (štirikratno velikost razglednice ima vsaka slika) za okras društvenih dvoran. V oktobru slede še dve do štiri serije razglednic, ako bo po njih dosti povpraševanja. Odseki in društva, sporočite želje na J. O. Z. Vse slike so lepe, na finem papirju, primerne zelo poceni. V zimskem času bo mogoče v vseh večjih krajih gledati 3000 m dolg film orlovskega tabora v Brnu. Letošnje številke »Mladosti« bodo prinašale do 30 slik iz Brna; št. 8 se tiska 16. t. m. Odseki naj poskrbe, da bo vsak prijatelj Orla videl slike krasnih nastopov!

Ljubljanska porota.

DETMOR.

Včeraj se je pred poroto zagovarjala L. 1898 v Hobovčah rojena Frančiška Mezek, katere je

obtožena, da je prerezala z britvijo vrat svojemu novorojenčku in ga v kleti zakopala 18 cm globoko v prst. Mezkova, ki je v preiskavi povedala, da je otroku prerezala vrat, ker da bi gotovo umrl, dasi je sodila, da je bil že mrtev, je pri razpravi rekla, da pravzaprav ne ve, zakaj da je otroku prerezala vrat. Sanitni referent dr. Mayr je izjavil, da je bil novorojenček sposoben za življenje. Tudi sodni zdravnik dr. Travnar je izjavil, da je bil otrok sposoben za življenje in da je povzročilo njegovo smrt, ker mu je Mezkova z britvijo prerezala vrat. Državni pravdnik dr. Ogoreutz je v svojem govoru povdarjal, da so našli v kleti Mezkove okostje še enega otroka, o katerem je ona rekla, da ga je mrtvorjenega pokopala v kleti in da je Mezkova hotela napraviti v tej kleti pravo otroško pokopališče; za prvi slučaj manjka dokazov detomora, v drugem slučaju se je pa dokaz popolnoma doagal. Zagovornik dr. Krivec je opozarjal porotnike, da je Mezkova svoje dejanje storila le v stanju dušne zmedenosti.

Porotniki so na njih stavljeni vprašanje potrditi z 10 da in 2 ne, naker je razglasil predsednik, nadsvetnik Mladič sodbo, s katero je bila Mezkova obsojena na tri leta težke ječe.

ROP MED BRISEM IN KOLOVRATOM.

Anton Tomažič, rojen l. 1884 v Jevšah, je bil radi poneverbe in tatvine že štirikrat predkaznovan. Tomažič se je l. majnika vdinjal pri županu in posestniku Rudolfu Zupančiču na Kolovratu kot gozdni delavec. Dne 13. majnika je prišel Tomažič ob 15. iz gozda domov, pomedel je dvorišče, ob pol 17. uri pa je izginil in se je vrnil domov po 20. uri, ko se je že zmrabil. Med tem časom je šla 20 letna Pavla Logaj iz Raven na Kolovrat h krojaču. Ob 19. se je vračala domov. Na samoti tik gozda je stopil iz gozda pred njo neznan mož, kateri jo je vprašal, če je pes, ki jo je spremljal, hud. Ko je Logajeva odgovorila, da je, jo je mož udaril z roko po prsih, vsled česar je padla in klicala na pomoč. Mož je pokleknil k njej in začel preiskavati obleko. Ker je dekletu klicalo na pomoč, jo je prijel za grlo in ji potegnil iz žepa 40 kronski bankovec. Neznani mož je spravil bankovec in odšel proti Kolovratu. Dne 22. majnika so orožniki izvedeli o ropu. Logarjevi so predstavili Tomažiča in ta je v njem precej spoznala roparja, kar je tudi potrdila v preiskavi preiskovalnemu sodniku. Tomažič je v preiskavi tajil rop in tudi pri večerajnji razpravi najodločneje trdil, da ni Logarjeve oropal.

Zelo dramatičen je bil prizor, ko je predsednik nedsv. Mladič zašlišaval pričlo Logarjevo. Vprašal jo je: »Ce ga (Tomažiča) res natančno poznate, povejte.« — Priča se je obrnila proti Tomažiču in vzdiknila: »Jel Tisti je, ki me je napadel; kar iz gozda je skočil, pa me je udaril po prsih in me daval.« — Tomažič pričl: »Nisem bil jaz!« — Priča: »Ti po pravici povej, da si bil, pa bole.« — Porotnikom je stavil senat eno glavno vprašanje glede na rop, katero vprašanje so porotniki zanikali s 7 ne in s petimi da glasovi, naker je razglasil predsednik oprostilno sodbo.

Danes bo porota razpravljala o tožbi, vloženi proti Antonu Velkavruh in Jožefu Kocmurju, katera sta obdolžena hudodelstva tatvine pri tvrki Breznik & Fritsch in proti Božidarju Mrkonjiču (slučaj celjske porote, odkazan ljubljanski poroti), ki je obdolžen, da je poneveril 500 dolarjev ter proti Jakobu Kušarju in Francetu Prosenju, kateri sta obdolžena posilstva.

Deklo k praščem, izkušeno in zanesljivo, išče graščina Bokalce, p. Vič pri Ljubljani. — Plača po dogovoru. 3792

Mizarski vajenec se sprejme event. tudi na hrano. — Ponudbe na An. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5. 3817

ABSOLVENTINJA 2 razr. trgovske šole, zmožna slov. in nem. jezika, razume tudi nekaj hrvaščine, italijansčine in francoščine, vešča stenografije in strojepisja, išče mesto praktikantje. Ponudbe pod »Naprej 3795« na upravo lista.

Hlapce za težke konje išče mestna pristava, Cesta na Kodeljevo št. 8. — Stanovanje in hrana v hiši.

MLAJŠO PISARNIŠKO MOČ z dobro šolsko naobrazbo in znanjem hrvaščine in nemščine (želi se tudi italij.), sposobno tudi za začasna potovanja, išče mo za stalno nameščenje v uglednem industrijskem podjetju. Ponudbe pod »Standig 105 II-D. I.« na »INTER-REKLAM« d. d., Zagreb, Ilica 21.

Lesna izvozna industr. družba Hudovernik & Ko. v Radovljici sprejme takoj v delo 8 tesačev za daljšo dobo. — Plača po dogovoru. 3812

Prodajam posestvo 40 oralov, travniki, gozdi in njive, za 35 mernikov posevte. Proda se iz proste roke. Cena po dogovoru. Vpraša se pri MIHAELU CIRMAN, Bočkovo, Novavas pri Rakeku. 3819

„Minimax“ ročni gasilni aparat. — Generalno zastopstvo za Slovenijo: BELUŠIČ, Ljubljana, Resljeva cesta št. 3. 3556

Izdaja konzorcij »Slovenec«.

Dve dijakinji sprejem na hrano in stanovanje. Hrenova ulica 19, Frelih. 3801

RAZGLAS. Pokrajinska uprava je dovolila, da se vrše nadomestni semnji za živino, konje in drugo blago in sicer dne: 19. septembra v Trebnjem; 3. oktobra v Veliki Loki; 12. oktobra v Št. Lovrencu. Ker je pri nas dosti in dobre živine, vabimo kupce. GOSPODAR. ODBOR TREBNJE, VELIKA LOKA, ŠT. LOVRENC.

Spretna šivilja sprejme delo po hišah. Gre tudi izven Ljubljane. — Naslov pove uprava lista pod št. 3789.

Dr. BOGDAN NOVAK zdravnik, bakteriolog in specialist za infekcijske bolezni ordinira od 11. do 12. ure dop. in od 1. do 4. ure pop., Kersnikova ulica (Nova ulica) št. 5, I. nadstr.

Stanovanje za kakega pensionista, preprosto sicer, a suho, svetlo in toplo, se odda takoj tik farne cerkve na Trsteniku. — Žup. urad Trstenik.

Pozor, lesni trgovci! Prodajam v Škofji Loki pri postaji veliko šupo s fundusem prav pri železniškem tiru. Vprašati: A. OGRIN, stavbenik, Škofja Loka. 3776

Pletene jopice rokavice, nogavice po najnižjih cenah pri A. Šinković nasl. K. Soss Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Iščem v najem dobrodocho pekarijo na prometnem kraju. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Peka«.

Iščem eno ali dve sobi Dijakinja se sprejme v obližju ličjeva v popolno oskrbo; klavir na razpolago. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod št. 3799.

KUPIM MANJSO trgovsko HIŠO na deželi v prometnem kraju Slovenije ali jo vzamem v najem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trgovska hiša«. 1806

Gorenjski krompir na vagone, kg i D 80 p., franko nakladalna postaja, prodam. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 3802.

ŠTRANGE, ULARE - UZDE in vse ostalo vrarsko blago prodajam po zelo nizki ceni. H. WEINER, VUKOVAR, PRERADOVIČEVA ULICA ZAHTEVAJTE CENIKE!

Poravnajte naročnino!

Informacije daje Hrv.-slav. gospodarsko društvo k. s. z. v Zagrebu. Gostilničarji! Prvovrstna hrvaško-slavonska vina vseh vrst morejo se v vsaki množini ceno nabaviti na Hrvatsko-slavonskem vinskem sejmu v Zagrebu od 17. — 23. sept. 1922.

Samo 3 dni! !! kupujem po visokih cenah !! stare umetne zobe. F. Karner, hotel Tračnik, soba št. 3. :: Sv. Petra cesta. Šivalne in pletilne stroje lahko tudi pokvarjene, kupim. — Naslov pove uprava lista pod številko 3794.

Razno perilo: a dame, gospode in deo priporoča tvrška A & E SKABERNE LJUBLJANA, MESTNI TRG št. 10. »KORANIT« ASBESTNI ŠKRILJ. — TOVARNA KARLOVAC. — NAJBOLJŠA STREHA, NAJBOLJ TRPEZNA, NAJCENEJŠA. — POJASNILA DAJE: F. HOČEVAR, ZIROVNICA, GORENJSKO. 3517

Jamski les smrečoo ali elko 3—7 m dolžine, 12—24 cm srednje debeline kup. franko vagon kranjskih postaj osako množino: Šentjanški prečogonik, Krmelj, (Došenjsko).